

IN MEMORIAM

MONS. DR. O. SREČKO BADURINA, ŠIBENSKI BISKUP*

ŽIVOTNI PODACI

Mons. Srećko Badurina rođen je 12. svibnja 1930. u Lunu na otoku Pagu kao prvijenac jedanaestero djece Pavla i Sokole r. Baričević. Ima dva brata redovnika svećenika, franjevca trećoredca: fra Ivana i fra Antuna, i dvije sestre koludrice, benediktinke u Pagu.

Osnovnu školu završio je u rodnome mjestu. U dvanaestoj godini života ulazi u redovničku zajednicu franjevac trećoredaca glagoljaša. Prva dva razreda niže gimnazije završio je usred Drugoga svjetskog rata u Ogulinu (1942.-1944.), a druga dva na Šalati u Zagrebu (1944.-1946.). Novicijat je završio na otočiću Galevcu (Školjić) kod Preka (1946.-1947.) pod vodstvom učitelja o. Kerubina Sišula. Nastavlja višu gimnaziju u Splitu (1947.-1950.), a zatim služi jednogodišnji vojni rok u Vladimirovcu kraj Pančeva.

Teologiju je studirao i diplomirao na VBŠ-i u Splitu (1951.-1956.). Prvog prosinca 1952. položio je svečane zavjete, a na Petrovo 1955. zaređio ga je za svećenika mons. Mate Garković u zadarskoj katedrali.

Prvu mladomisničku godinu djeluje kao kapelan u novoosnovanoj (1953.) župi sv. Ivana u Zadru. Nastavlja zatim teologiju na KBF-u u Zagrebu, gdje je diplomirao 1958., a nakon postdiplomskog studija doktorirao je iz morala kod prof. dr. Jordana Kuničića OP disertacijom "Svrha braka osobito prema nauci Pija XII" (prosinac 1965.).

U jesen 1966., dobivši konačno putovnicu, odlazi u Rim, gdje je na Institutu sv. Alfonsa Liguorija upisao specijalni studij moralne teologije. Odslušao je tri semestra, a četvrti je gostovao u Louvainu i pohađao predmete iz različitih teoloških struka. Diplomirao je na Alfonsianumu u veljači 1968.

Po povratku u domovinu u srpnju 1968. imenovan je poglavarom napola izgrađenog samostana i sjemeništa u Odri kraj Zagreba, a u listopadu direktorom provincijske gimnazije koja je u tom zdanju započela radom te godine. Poglavarom je ostao do 1975., a direktorom do šk. godine 1973./74. kada je gimnazija zatvorena zbog malog broja učenika. Njegovim nastojanjem sjeme-

* Za podatke o životu i radu mons. Srećka Badurine vidi posebno: A. Badurina, *Zapisi o životu i radu (Srećka Badurine)*, u: Srećko Badurina, *Prema novoj zrelosti*, KS i Provincijalat franjevac trećoredaca, Zagreb, 1989, str. 219-225; Fra Ilija Živković, *Mjesto i uloga biskupa Badurine u HBK*, u: Sveti Mihovil, glasilo šibenske biskupije, god. I, br. 3, Šibenik, 1966, str. 66-67. Autor iznosi i svoje iskustvo suživota s o. Srećkom Badurinom.

nište se preorijentiralo u svojevrсно prihvatilište mnogih duhovnih grupa i pokreta naše Crkve koje su se prigodice tu okupljale na svoje duhovne sastanke i molitvu. U gimnaziji je predavao različite predmete (vjeronauk, sociologiju, ustav, strane jezike). Godine 1968. započinje također predavati moralnu teologiju i katoličku društvenu nauku na Katehetskom institutu KBF-a u Zagrebu (8 semestara). Istodobno obavlja i niz drugih službi u svojoj provinciji. Od 1972. do 1975. član je Prezbiterijalnog vijeća zagrebačke nadbiskupije. Za čitavo to vrijeme pastoralno je aktivan. Vodi također misije, duhovne vježbe i drži prigodna predavanja.

Akad. god. 1974./75. počinje predavati moralnu teologiju na VBŠ-i u Rijeci i profesorsku službu zaključuje u veljači 1988., već kao biskup. Njegovim nastojanjem Provincija otvara 1966. u Rijeci samostan sv. Franje Asiškoga na Pehlinu, u kojemu je on prvih godina poglavar. Uređenjem javne kapele u kući, samostan postaje, uz suglasnost župnika na Viškovu, pastoralni centar za dio župe koji obuhvaća naselje Pehlin. Uz predavački i pastoralni rad župskoga tipa, o. Srećko intenzivno sudjeluje u životu riječke metropolitanske Crkve. Duhovnik je u bogoslovnom sjemeništu (1976.-1979.), član Prezbiterijalnog vijeća (1984.-1986.), predavač i voditelj na dekanatskim sastancima i pastoralnim tečajevima sve tri biskupije, voditelj obnova i ispovjednik zajednica redovnica, rado zvan i slušan propovjednik. Obišao je također i mnoge dijelove domovine i iseljenike u inozemstvu, pozivan kao povremeni misionar, vođa duhovnih vježbi i obnova, propovjednik. U ime riječke bogoslovije član je prve Biskupske komisije za Međugorje (1984.-1986.). Jednako tako aktivno i zapaženo sudjeluje na provincijskim skupovima (sabori) i sastancima raznih vrsta. Godine 1981. sudjeluje s franjevačkim zajednicama Rijeke u proslavi 800. obljetnice rođenja sv. Franje Asiškoga. Za tu prigodu prevodi *Poruku franjevačkih generala u povodu osamstote obljetnice rođenja sv. Franje* (KS, Dokumenti 62, Zagreb 1981.), a na susretu franjevačkih generalnih uprava, kraj Rietija, održava zapaženo izlaganje "Svjedočanstvo bratske ljubavi danas". Godine 1983. delegat je i moderator na generalnom kapitulatu Reda, gdje je govorio također o karizmi Reda u svojoj provinciji.

Posebno se zanima za trećoredsku duhovnost, osobito za njezine srednjovjekovne korijene, te u tom smislu prevodi nekoliko vrijednih članaka u provincijalnom glasilu od kojih "Tau - pokornički i franjevački znak" (1981.) izravno vodi do znaka u njegovom biskupskom grbu. Prevodi novo *Pravilo i život braće i sestara Trećega samostanskog reda sv. Franje* te ga s o. Leonardom Tandarićem i komisijom iz raznih trećoredskih ženskih zajednica priređuje za tisak (1984.). Rado produbljuje teme trećoredske duhovnosti te drži duhovne vježbe i seminare o Pravilu. Imenovan je također provincijskim delegatom za izradu novih "Ustanova Reda"

budući da je već imao iskustva na preradi važećih "Ustanova" u Rimu sedamdesetih godina.

Premještajem u samostan sv. Franje u Krk (1986.) želi se još određenije posvetiti duhovnosti i mogućnostima nakane zajednice da jedan od samostana (Glavotok na Krku) organizira kao kuću molitve. U tom samostanu imenovan je za biskupa šibenskog, 7. prosinca 1987. Biskupsko posvećenje primio je od Svetog Oca Ivana Pavla II., u Vatikanu, 6. siječnja 1988.

U biskupskoj konferenciji ondašnje Jugoslavije u jesen 1988. povjereno mu je vodstvo novoosnovane Komisije BK "Justitia et Pax" (Pravda i mir). U travnju 1993. BKJ mu je povjerila da organizira rad Informativne katoličke agencije (IKA). Na izvanrednom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije (HBK) 8. lipnja 1993., kada je konstituirana HBK, izabran je za prvoga potpredsjednika HBK i postao članom Stalnog vijeća HBK. Na istom zasjedanju izabran je za člana Komisije za uređenje odnosa s državom i za člana Komisije za dijalog sa Srpskom pravoslavnom crkvom.

Srčani udar je imao na blagdan Uzvišenja sv. Križa u Ogulinu, 14. rujna 1996., prebačen je u bolnicu u Zagreb, gdje je umro 17. rujna 1996., na blagdan Rana sv. Franje, u bolnici ČČ. ss. Milosrdnica u Vinogradskoj. Pokopan je u katedrali u Šibeniku 19. rujna 1996. Pogrebna misa bila je u šibenskoj katedrali uz sudjelovanje gotovo čitavog hrvatskog episkopata, predvođenog kardinalom Franjom Kuharićem, kao i uz sudjelovanje nuncija mons. G. Einaudija, brojnih svećenika i mnoštva vjernika. Pokopu su prisustvovali i predstavnici državne vlasti i drugih religija.

SVIJETLI LIK BISKUPA O. SREČKA

Biskup o. Srećko odrastao je u duboko kršćanskom ozračju, zaštićen od modernih utjecaja: zbililo se to na Lunu, pa u trećoredske samostanskoj zajednici, posebno u novicijatu te u splitskom razdoblju, kada je pod izravnim utjecajem o. Stjepana Sorića, koji je živio i umro na glasu svetosti, doživljavao neposredno snagu kršćanskih otajstava u životu o. Stjepana, koji je sve to prenosio na fra Srećka i ostale klerike u samostanu.

Postupno se pod utjecajem redovnika i svećenika, u samostanu i u gimnaziji i na teologiji (Split-Zagreb) otvara novim strujanjima u Crkvi i svijetu, nakon što je već duboko učvršćeno njegovo mlado stablo u otajstvima vjere i redovničkog života. Tako je, bez osobite opasnosti, pristupao brojnim i teškim pitanjima delikatne moderne moralne teologije. U tom njegovom otvaranju novim pogledima na svijet mnogo je pridonio o. Dinko Filipi, profesor matematike i fizike u sjemeništu u Splitu, koji mu je ujedno bio i učitelj klerika i samostanski poglavar.

Pod utjecajem živog primjera pastoralnog zalaganja, što ga je svakodnevno gledao u o. Stjepanu, mislim da je dobio mnogi poticaj na otvorenost svim pastoralnim problemima, kako se u novije vrijeme očituju i nameću. Bila je to neka vrst egzistencijalne pastoralke koja je nikla iz onih poratnih vremena, u teškim prilikama komunističkog društva.

Po svojoj naravi bio je povučen i usmjeren prema samoći i udaljenosti od svijeta. Ali na zahtjev poglavara prihvaća pastoralne zadatke kao i postdiplomski studij moralke na KBF-u Zagrebu i kasnije na Alfonsianumu u Rimu.

Ključanja nove teologije na Zapadu u naše krajeve su se, u ono vrijeme, teško probijala. Drugi vatikanski sabor upoznao je mladog o. Srećka s brojnim i teškim problemima svijeta i Crkve. Za vrijeme daljnjeg teološkog usavršavanja, na Alfonsianumu u Rimu, rado je koristio svaku prigodu da upozna istaknute teologe koji su tada bili u Rimu, pa i one izvan Alfonsianuma. Njegov analitički duh rado je i lako ulazio u svu tu problematiku čovjeka i društva, pojedinca i obitelji, Crkve i države, pitanja naravi i nadnaravi. Ujedno je imao dar sinteze i cjelovitog sagledavanja problema.

Egzistencijalno i personalistički usmjeren, rado je uspostavljao osobne kontakte s osobama i razgovarao, slušao predavanja i prigodne konferencije. Njegov smisao za povijesno gledanje također će se naći na svom tlu. Jer upravo današnji čovjek i nova teologija gleda korijene prošlosti da uoči smisao sadašnjosti i usmjeri se budućnosti. Mislim da je veoma lako uočavao "znakove vremena" i u njih ulazio: nije ih izbjegavao ni simplificirao. Uočavao je spletenost pitanja i neobuhvatnost čovjeka pojedinca i zajednice. Također su mu i socijalna pitanja bila veoma bliska. Iskusio ih je za vrijeme Drugoga svjetskog rata i u poratno vrijeme.

Značajna je njegova dijaloška otvorenost i prihvaćanje svake osobe u njezinoj neponovljivosti i samoopredjeljenju. S tih polazišta promatrat će tešku problematiku pojedinca u traženju Boga, problematiku obitelji u nastojanju da živi ideal Božji utkan u nju, napetosti među kršćanskim zajednicama (ekumenizam) kao i odnos prema drugim religijama i ateistima. Drugi vatikanski sabor bio mu je posve bliz u svojoj problematici i u metodi razmišljanja. Njegova duboka ukorjenjenost u istinama i otajstvima katoličke vjere omogućila mu je da se prilično sigurno i bez straha otvara tim problemima (kao što siguran brod izlazi na olujno more).

Pri povratku u Domovinu tako preuzima razne upravne službe: opet po principu redovničkog posluha, predan Gospodinu koji daje potrebnu snagu. Njegov otvoreni duh nalazio je dijaloški pristup različitim karakterima u zajednici i stvarao nužno potrebno zajedništvo u samostanu. To je vrijedilo i za vođenje novootvorene gimnazije, kao i za rješavanje teškoća na široj razni naše redov-

ničke zajednice. Zanimljivo je da je on znao naći onu srednju mjeru između dobra zajednice i dobra pojedinca.

Kao što se naša provincija otvorila brojnom rastu zvanja i otvorila sjemenište, koje on vodi, tako on prihvaća i činjenicu da su se zvanja smanjila i da se gimnazija mora zatvoriti. Tada on prostore sjemeništa rado ustupa raznim novim molitvenim pokretima u Crkvi: slijedi ih i pomaže im, ostajući donekle po strani.

Trajno privučen samostanskom osamom i ozračjem razmišljanja, dok misli da je najbliži svojem idealu da se povuče u neki od naših samostana na Krku, kao u svoj eremitaž, Gospodin ga poziva da preuzme upravljanje šibenske biskupije. I to prihvaća u duhu svetog posluha. Stečena iskustva iz ranijeg života pomažu mu da se i na ovome novom pastoralnom mjestu, na koje ga je Gospodin stavio, posve preda tim ljudima i toj mjesnoj Crkvi. Sam je za sebe tada rekao da sada treba naučiti živjeti novu duhovnost, duhovnost pastira mjesne Crkve. On je uspijevao hodati tim novim stazama kao da je to njegov životni poziv. To je bila - mislim - njegova oznaka duhovnosti: "Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati" (Post12,1). Hodati s Gospodinom, kamo ga Gospodin šalje. Specifičnost njegove duhovnosti jest da nije imao svojih planova koje je htio pod svaku cijenu ostvariti, nego je ostao otvorenim planovima koje Bog stavlja pred njega. Da, to je bilo konkretno čitanje "znakova vremena".

I kada je došao teški rat za slobodu i samoopredjeljenje - slijedi svoje duboko usvojene teološke i personalističke principe: Hrvatska ima pravo na slobodu, na samostalnost. On jasno to ističe, poštujući ujedno i prava drugih naroda. Povijesna razmišljanja o našem narodu i konkretna geografska rasprostranjenost našega naroda upućuju njegovo razmišljanje na ekumenski dijalog i suživot. U tom smislu konkretno, kao biskup, poduzima korake i u dijalogu s istočnom pravoslavnom braćom traži rješenja, delegiran za to od HBK. U tome je dosljedan i ustrajan. Pa i onda kada izgleda da nema smisla išta poduzimati, spremno putuje u Švicarsku, Njemačku i Mađarsku na susrete i razgovore; razgovara telefonski s osobama koje žele znati stav Katoličke crkve o tome, traži i zahtijeva da smije ići k svojim vjernicima na okupiranim područjima šibenske biskupije, poziva pravoslavne svećenike i episkopa da dođu na svoja mjesta u Šibenik.

Suosjećanje s vjernicima, kako to ističe Drugi vatikanski sabor "u njegovim tjeskobama i nevoljama" (GS,1) oznaka je biskupa Badurine za vrijeme ratnih nedaća posljednjih godina. Ostaje u Šibeniku s vjernicima i upućuje preko radija svoju pastirsku riječ, posebno u korizmi 1993., svim vjernicima, kada se narod skrivao po skloništima i nije se mogao sastajati na slavljenje euharistije u svojim crkvama.

Uravnoteženost, izbjegavanje krajnosti, nezaoštavanje - obilježuju pastoral biskupa o. Srećka. U okviru svoje šibenske biskupije i kao član Splitske metropolije daje svoj doprinos smirenom analizom situacije i susljednih koraka. Živi i djeluje u vjeri i nadi i time ujedno obasjava staze drugih, posebno u teškim ratnim vremenima.

Kada je Republika Hrvatska dobila slobodu, sasvim jasno uočava različitost područja Crkve i države, i kao član i predsjednik komisije za uređenje odnosa između Crkve i države traži rješenja koja će omogućiti da i Crkva i država žive u svojoj autonomiji i da surađuju. Njegov smisao za povijesno i za složenost života, kao i za stvarnost Crkve i države omogućavali su mu vizije koje je znao promatrati, ali koje je teško konkretno formulirati. Tražio je rješenja na dugu stazu.

Makar je izvana izgledao posve smiren, ipak je sve to duboko mučilo njegovo biće i srce i dovelo do toga da njegovo srce nije više moglo odoljeti, nego je klonulo i "puklo". Gospodin je primio njegovu žrtvu, koja se očitovala baš na blagdan proslave sv. Križa, 14. rujna u Ogulinu i završena je na blagdan Rana sv. Franje, 17. rujna 1996. u Zagrebu! I proslavio njegove rane za izranjenu šibensku biskupiju i hrvatski narod!

Josip Marčelić

IN MEMORIAM

DR. DON PETAR ZDRAVKO BLAJIĆ

Posve nenadano, na blagdan Uzvišenja svetog Križa 14. rujna 1996., nasilno umoren u svome stanu u Splitu, ispio je gorku čašu smrtnih muka dr. don Petar Zdravko Blajić i, čvrsto vjerujemo u to, "u svom tijelu dopunio što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu" (Kol 1,24) i sam za sebe - te preselio u vječnost, gdje će "Bog otrt svaku suzu s očiju, te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti jer, prijašnje uminu" (Otk 21,4).

Rođen je u Solinu 14. studenoga 1940., gdje je završio osnovnu školu. Sjemenišnu gimnaziju započeo je u Splitu, nastavio i maturirao u Zagrebu. Teologiju je studirao i diplomirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1966. u Splitu, a mladu misu služio je 10. srpnja iste godine u Solinu. Prva pastoralna služba bila mu je: župnik u Makru i Kotišni i zborovoda i kapelan u Makarskoj. Potom je prvi župnik u Pločama. Uskoro dolazi na službu generalnog prefekta u Dječjačkom sjemeništu u Splitu i predavača glazbenog odgoja na